

พระบรมราชาไชวาท

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

สอนโดย
ครูสุรีย์ ทนคง

พระบรมราโชวาท

หมายถึง ถ้อยคำหรือคำสั่งสอน

ของพระมหากษัตริย์

พระบรมราโชวาท เป็นบทพระราชนิพนธ์ใน
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทาน
แก่พระเจ้าลูกยาเธอทั้ง ๔ เมื่อครั้งเสด็จไปทรงศึกษาต่อ
ณ ต่างประเทศ ซึ่งแม้ว่าจะผ่านไปหลายสิบปีแล้ว
แต่คำสอนของพ่อที่มีต่อลูก กลับยังใช้ได้
และไม่เสื่อมคลายไปตามกาลเวลา

พระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้ากิติยากรวรลักษณ
ดำรงพระอิสริยยศเป็นกรมพระจันทบุรีนฤนาถ
หลังจากนั้นทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพระคลัง
มหาสมบัติและเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์ อีกทั้งยังทรง
ดำรงตำแหน่งอภिरัฐมนตรี (ที่ปรึกษาของพระมหา
กษัตริย์) ในสมัยรัชกาลที่ ๗ และต่อมาทรงเป็น
ต้นราชสกุล “กิติยากร”

พระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์

ดำรงพระอิสริยยศเป็นกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
หลังจากนั้นทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม
และเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ทรงได้รับยกย่องว่า
เป็น “พระบิดาแห่งกฎหมายไทย” จึงเกิดวันรพีขึ้นนั่นเอง
นอกจากนั้น ยังทรงเป็นต้นราชสกุล “รพีพัฒน์”

พระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้าประวิตรวัฒนไณดม
ดำรงพระอิสริยยศเป็นกรมหลวงปราจิณกิติบดี
และทรงดำรงตำแหน่งราชเลขาธิการ (หมายถึงเลขาธิการ
ของพระมหากษัตริย์) ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว และทรงเป็นต้นราชสกุล “ประวิตร” อีกด้วย

พระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้าจิรประวัติวรเดช
ดำรงพระอิสริยยศเป็นกรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช
ทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก รวมถึงตำแหน่ง
เสนาบดีกระทรวงกลาโหม และยังทรงเป็นต้นราชสกุล
“จิรประวัติ”

พระราชประสงค์ของเรื่อง "พระบรมราชโองการ"

๑. เพื่อให้พระเจ้าลูกยาเธอทั้ง ๔ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

๒. การประพฤติปฏิบัติตนเมื่ออยู่อาศัยที่ต่างประเทศ

เนื้อหา (องก์ที่ ๑)

พูดถึงจุดประสงค์ของการส่งพระเจ้าลูกยาเธอ
ไปศึกษาต่อต่างประเทศ ดังนี้

๑. อย่าให้ไวยศไวยเจ้า

ห้ามไม่ให้ใช้อิสริยาภรณ์ไฮเนสพริ้นซ์นำหน้าชื่อ (His Royal Highness Princes) เพราะไม่ว่าลูก ๆ ทั้งสี่จะทำอะไร
เมื่อคนรู้ว่าเป็นลูกของกษัตริย์ ก็ย่อมโดนจับจ้อง สังเกตให้
การใช้ชีวิตของลูก ๆ นั้นยากลำบาก

อีกทั้งจะซื้อขายสิ่งของต่าง ๆ ก็อาจถูกตั้งราคาแพงกว่า
เพราะผู้คนคิดว่าเป็นคนร่ำรวย อย่างไรก็ตาม
การเป็นลูกของกษัตริย์ มีข้อดีที่ทำให้สามารถเข้าประชุม
ในที่สูง ๆ ได้ แต่ต้องไม่ลืมว่า...ลูกผู้ดีมีตระกูลของประเทศ
อังกฤษก็สามารถเข้าได้เช่นกัน

เพราะฉะนั้น...แม้จะเป็นประโยชน์ แต่ก็ไม่ได้มากมายนัก
ดังนั้น...จึงไม่ควรไปอวดกับผู้อื่นว่าตัวเองเป็นลูกของกษัตริย์

๒. ให้ปฏิบัติตามธรรมเนียมอังกฤษ

โดยสามารถวางมิสเตอร์นำหน้าชื่อ และวางเอสไควร์
ด้านหลังชื่อตัวได้ นอกจากนี้ ยังไม่ต้องใช้คำว่า “นาย”
เพราะลูก ๆ ทั้งสี่ไม่ได้อยู่ในประเทศไทย
ต่างชาติย่อมฟังไม่เข้าใจ

เนื้อหา (องก์ที่ ๒)

พูดถึงเงินที่ใช้สอยในการเล่าเรียน
รวมถึงการใช้สอยต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

"เงินพระคลังข้างที่" คือเงินที่เป็นสิทธิ์ขาดแก่ตัวรัชกาลที่ ๕
ไม่ใช่เงินของแผ่นดิน ซึ่งก็คือเงินตอบแทนจากการทำงาน
ให้กับประเทศในฐานะพระมหากษัตริย์ โดยเป็นเงินที่สามารถ
ใช้ในกิจการส่วนตัวใด ๆ ก็ได้

เมื่อลูก ๆ ไปเรียนต่อยังต่างประเทศ รัชกาลที่ ๕ ทรงฝากเงิน
ไว้ที่ธนาคาร เพราะทรงเล็งเห็นแล้วว่า จะได้ดอกเบี้ย ซึ่งสามารถ
นำมาเป็นค่าใช้จ่ายส่วนพระองค์ของลูก ๆ แต่ละคนได้

โดยมอบหมายให้ราชทูตเป็นผู้ถอนเงินออกมาเป็นค่าใช้จ่าย
โดยเป็นเงินสำหรับวิชาชั้นต้น ๕ ปี ปีละ ๓๒๐ ปอนด์
รวมเป็น ๑,๖๐๐ ปอนด์ และเงินสำหรับวิชาชั้นหลังอีก ๕ ปี
ปีละ ๔๐๐ ปอนด์ รวมเป็น ๒,๐๐๐ ปอนด์ โดยพระองค์
ทรงคำนวณว่าลูก ๆ จะใช้เวลาศึกษาเล่าเรียนอย่างน้อย ๑๐ ปี

การที่รัชกาลที่ ๕ ทรงมอบหมายให้ราชทูตเป็นผู้ถอนเงินนั้น
เนื่องจากไม่มีพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์ใดอายุครบ ๒๑ ปีเต็ม
จึงไม่สามารถถอนเงินมาใช้จ่ายเองได้

นอกจากนั้น รัชกาลที่ ๕
ยังได้พระราชทานพระบรมราโชวาท
ที่มีความสำคัญ ดังนี้

เห็นว่าพ่อแม่ลูกมากด้วยกัน การซึ่งให้มีโอกาสและให้ทุนทรัพย์ซึ่งจะ
ได้เล่าเรียนวิชานี้เป็นหลักทรัพย์มรดกอันประเสริฐกว่าทรัพย์สิน
เงินทองอื่น ๆ ด้วยเป็นของติดตัวอยู่ได้ ไม่มีอันตรายที่จะเสื่อมสูญ

ลูกคนใดที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดก็ดี หรือไม่มีสติปัญญาเฉลียว
ฉลาดก็ดี ก็ต้องส่งไปเรียนวิชาทุกคน ตลอดโอกาสที่จะเป็นไปได้
เหมือนหนึ่งได้แบ่งทรัพย์สินมรดกให้แก่ลูกเสมอ ๆ กันทุกคน

หากรัชกาลที่ ๕ ใช้เงินของแผ่นดินในการส่งลูก ๆ ไปศึกษา
เล่าเรียน ก็จะทำให้เกิดคำถามมากมาย เนื่องมาจากลูกแต่ละคน
เก่งไม่เท่ากัน ผู้คนอาจมองว่าเงินที่ใช้จ่ายไปไม่คุ้มค่า
พระองค์จึงตัดสินใจใช้เงินพระคลังข้างที่แทน เพื่อป้องกันตนเอง
และลูกทั้ง ๔ พระองค์จากการถูกตีฉินนินทา

เนื้อหา (องก์ที่ ๓)

พูดถึงการเกิดมาเป็นเจ้านายมีบรรดาศักดิ์

การเกิดมามีเจ้านายมีบรรดาศักดิ์ ที่ดูเย็น ๆ เหมือนสุขสบาย
แต่จริงๆ แล้วการเป็นเจ้านายจะหาช่องทางในการทำงานราชการ
ได้ยากกว่าลูกขุนนางทั่วไป เพราะหากไปรับราชการในตำแหน่ง
ต่ำ ๆ ที่เรียกว่าเป็น “กระไดขั้นแรก” อย่างตำแหน่ง
นายรองหุ้มแพรมหาดเล็ก ก็ดูไม่เหมาะสมและเป็นไปได้

ในขณะที่เดียวกัน ถ้าจะแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งสูง ๆ แต่ความรู้
ความสามารถยังไม่เพียงพอ หรือไม่มีสติปัญญา ก็จะถูกติฉินนินทา
เพราะฉะนั้น พระองค์จึงทรงกำชับให้ลูก ๆ ทั้งสี่ตั้งใจศึกษา
หาความรู้ เพราะตั้งใจให้ลูกกลับมาสร้างคุณสร้างประโยชน์
และพัฒนาประเทศไทยสืบไป

เนื้อหา (องก์ที่ ๔)

พูดถึงเรื่องการอย่าถือตัวว่าเป็นลูกเจ้าแผ่นดิน

แม้ว่ารัชกาลที่ ๕ จะมีอำนาจยิ่งใหญ่สำหรับการปกครองบ้านเมือง
แต่ลูก ๆ ก็ไม่ควรทำตัวเกะกะระรานคนอื่น
เพราะเขาเหล่านั้น ย่อมไม่กล้าโต้ตอบ ดังนั้น หากลูก ๆ
ทำผิดเมื่อใด จะต้องได้รับโทษทันที
โดยที่พระองค์จะไม่ช่วยเหลือเป็นอันขาด

เนื้อหา (องก์ที่ ๕)

พูดถึงเรื่องการใช้เงินเป็นสำคัญ

โดยรัชกาลที่ ๕ แนะนำให้ใช้เงินอย่างเบ็ดเสร็จ
ซึ่งหมายถึงให้ใช้เงินอย่างมัธยัสถ์อดออม
ไม่ควรใช้เงินมือเติบและสุรุ่ยสุร่าย
รวมไปถึงไม่ควรสร้างหนี้อีกด้วย

หากผู้ใดไปก่อนนี้ พระองค์จะไม่ใช้คืนให้เด็ดขาด
ในกรณีที่ต้องใช้หนี้แทนลูก เพราะไม่ต้องการให้เจ้าหนี้
เดือดร้อน แต่ลูกต้องรับผิดชอบด้วยการจ่ายหนี้คืนกลับให้พ่อ
และต้องรับโทษด้วย

อย่าประพวติตัวอย่างลูกขุนนางคนอื่น ๆ ที่จะใช้จ่ายเงินเท่าใด
ก็ได้ ให้นึกเสมอว่าเราเป็นคนจน ไม่ใช่ผู้ดีฝรั่งที่สืบสกุลต่อกันมา
ที่ได้เงินจากดอกเบี้ยย และค่าเช่าต่าง ๆ

นอกจากนั้น การนำเอาเงินเบี้ยหวัดและเงินกลางปีไปใช้หนี้
ถือเป็นวิธีคิดที่ไม่ถูกต้องนัก เพราะควรเก็บไว้ใช้ในอนาคตมากกว่า
แน่นอนว่ายิ่งโตเป็นผู้ใหญ่ ก็ยังต้องใช้เงินมากขึ้น
จะเป็นการดีกว่าถ้านำเงินไปต่อยอดเพื่อทำในสิ่งที่อยากจะทำ
หรือประกอบอาชีพอื่น ๆ

เนื้อหา (องก์ที่ ๖)

พูดถึงเรื่องของวิชาที่ลูก ๆ ควรศึกษาเล่าเรียน

รัชกาลที่ ๕ ต้องการให้ลูกทุกคนที่ไปศึกษาต่างประเทศ
เรียนวิชาเลข และแตกฉานทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน
ถึง ๓ ภาษาด้วยกัน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส
และภาษาเยอรมัน โดยควรที่จะแต่งหนังสือ ๒ ภาษาได้
เป็นอย่างน้อย

นอกจาก ๒ วิชาที่กล่าวไปแล้ว รัชกาลที่ ๕ ไม่ได้กำหนด
วิชาชำนาญหรือวิชาเฉพาะ ด้วยเห็นว่าควรจะกำหนดภายหลังจาก
ที่ศึกษาเล่าเรียนวิชาหลักก่อน อย่างไรก็ตาม ลูก ๆ ก็ไม่ควร
ละเลยภาษาไทย ควรฝึกฝนภาษาไทยอยู่เสมอ
เพราะต้องใช้เมื่อกลับมาทำงานที่ประเทศไทย

